

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **S. W.**, zast. JUDr. Alexandrem Belicou, advokátem, se sídlem Smetanovo nám. 7, Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2008, č. j. 18 Cad 115/2007 - 45,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2008, č. j. 18 Cad 115/2007 - 45, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Odměna zástupci stěžovatele, JUDr. Alexandru Belicovi, advokátu, se sídlem Smetanovo nám. 7, Moravská Ostrava, **se stanoví** ve výši 2064 Kč, a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojila žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2008, č. j. 18 Cad 115/2007 - 45 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2006, č. X, kterým žalovaná rozhodla o zastavení výplaty zvýšení důchodu pro bezmocnost žalobkyně s účinností od 1. 1. 2007.

V žalobě žalobkyně poukázala na svůj zdravotní stav, uvedla, že je invalidní, zrakově a pohybově postižená, připojila lékařské potvrzení, a uvedla, že neví, proč jí byla zastavena výplata „nemocenského“ a prosila o vrácení její „nemocenské“.

O žalobě rozhodl krajský soud napadeným rozsudkem. V odůvodnění rozsudku, krajský soud obdobně jako žalovaná, uvedl, že žalobkyně byla od 29. 7. 1984 poživatelkou částečného invalidního důchodu a od 2. 12. 1993 jí bylo přiznáno dílčí zvýšení tohoto důchodu

pro bezmocnost. Od 2. 1. 1994 jí nenáležel částečný invalidní důchod z důvodu přiznání dílčího starobního důchodu a náleželo jí nadále zvýšení důchodu pro bezmocnost. Dne 6. 12. 2006 žalovaná vydala napadené rozhodnutí, jímž výplatu zvýšení důchodu pro bezmocnost od 1. 1. 2007 žalobkyni zastavila, s odkazem na zákon č. 109/2006 Sb.. Soud uvedl, že podle čl. I, bodu 2 zákona č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních dávkách, byla zrušena část druhá včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 55a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, tedy příslušná ustanovení o zvýšení důchodu pro bezmocnost. Podle čl. II bodu 4 zákona č. 109/2006 Sb. zvýšení důchodu pro bezmocnost náleží naposledy při splátce důchodu splatné v prosinci 2006. Soud uzavřel, že z citovaných ustanovení zákona č. 109/2006 Sb. vyplývá, že žalovaná nepochybila, když napadeným rozhodnutím žalobkyni výplatu dílčího zvýšení důchodu pro bezmocnost zastavila od 1.1.2007 a rozhodla tak, že žalobkyni toto dílčí zvýšení důchodu pro bezmocnost od uvedeného data nenáleží. Proto soudu nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.

Proti tomuto rozsudku brojila stěžovatelka kasační stížností, odůvodněnou ustanoveným zástupcem.

V odůvodnění kasační stížnosti, doplněné zástupcem stěžovatelky, a podané s odkazem na důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen („s. ř. s.“), stěžovatelka nejprve zrekapitulovala průběh a výsledky dosavadního řízení. Dále uvedla, že nepochybně, že žalovaná od 1. 1. 2007 žalobou napadeným rozhodnutím zastavila výplatu jejího zvýšeného důchodu pro bezmocnost podle ustanovení II., bodu 4 zákona č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách dle zák. č. 108/2006 Sb., z důvodu zrušení této dávky. Soud však v řízení neprovedl důkaz a nevyhodnotil, že stěžovatelka je občankou Polské republiky, tedy bydlící na území členské země EU, a nezjistil, zda-li je zdravotně pojištěná v České republice a zda jí nenáleží nárok na výplatu příspěvku na péči ve smyslu ustanovení Nařízení Rady (EHS) 1408/71, podle kterého *nárok na výplatu příspěvku na péči se vztahuje i na osoby pobývající na území členských zemí EU, které ve smyslu ustanovení Nařízení Rady (EHS) 1408/71 podléhají českým právním předpisům a podle čl. 27 a násl. tohoto Nařízení jsou účastny systému českého zdravotního pojištění*. Je pravdou, že stěžovatelka tyto skutečnosti v řízení o žalobě netvrdila a nenavrhla k tomu provést důkazy, domnívá se však, že žalovaná a soud měly skutečnost, že je státní občankou Polské republiky hodnotit ve svých rozhodnutích a krajský soud měl hodnotit, zda-li žaloba není důvodná. Z odůvodnění rozhodnutí tato skutečnost nevyplyvá. Soud měl zkoumat, zda žalovaná v řízení zjistila, zda stěžovatelka podléhá českým právním předpisům o sociálním zabezpečení a zda-li je pojištěncem některé české zdravotní pojišťovny, a zda jí nárok na výplatu příspěvku náleží, či nikoliv. Soud nehodnotil, a z rozhodnutí to neplyne, že stěžovatelka nebydlí na území České republiky, přestože se prokázala polským dokladem totožnosti, z něhož soud zjistil její adresu v Polsku. Soud měl zkoumat, zda-li nebydlí v České republice a zda-li by tato skutečnost neovlivnila jeho rozhodnutí. Platí totiž, že s nabytím účinnosti zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, vzniká osobám, kterým bylo do konce roku 2006 vypláceno zvýšení důchodu pro bezmocnost a zároveň mají bydliště na území České republiky, nárok na výplatu příspěvku na péči bez žádosti. Příspěvek na péči je určený na zajištění péče a poskytuje se ve výši, která odpovídá stupni bezmocnosti dle předchozí právní úpravy.

Žalovaný ke kasační stížnosti vyjádření nepodal.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

V projednávané věci se jedná o posouzení, zda stěžovatelka nadále splňuje či nesplňuje podmínky, která platná právní úprava stanoví pro vyplácení „příspěvku na péči“, jež nově nahrazuje dřívější „zvýšení důchodu pro bezmocnost“.

Mezi účastníky řízení nebylo a není sporu o tom, že žalobkyně, státní občanka Polské republiky, s uváděnou adresou pobytu v Polsku, byla od 29.7.1984 poživatelkou částečného invalidního důchodu a od 2. 12. 1993 jí bylo přiznáno dílčí zvýšení tohoto důchodu pro bezmocnost. Od 2. 1. 1994 jí nenáležel částečný invalidní důchod z důvodu přiznání dílčího starobního důchodu a náleželo jí nadále zvýšení důchodu pro bezmocnost. Dne 6. 12. 2006 žalovaná vydala napadené rozhodnutí, jímž výplatu zvýšení důchodu pro bezmocnost od 1. 1. 2007 žalobkyni zastavila, s odkazem na zákon č. 109/2006 Sb.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle čl. I, bodu 2 zákona č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních dávkách, byla zrušena část druhá včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 55a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, tedy příslušná ustanovení o zvýšení důchodu pro bezmocnost. Podle čl. II bodu 4 zákona č. 109/2006 Sb. zvýšení důchodu pro bezmocnost náleží naposledy při splátce důchodu splatné v prosinci 2006.

Podle § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, se s účinností od 1. 1. 2007 poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci „příspěvek na péči“. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na příspěvek má osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8. O příspěvku rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Podle čl. II bodu 6 citovaného zákona č. 109/2006 Sb., Česká správa sociálního zabezpečení předá prostřednictvím okresních správ sociálního zabezpečení ke dni 1. ledna 2007 příslušným obecním úřadům obcí s rozšířenou působností seznam osob, kterým ke dni 31. 12. 2006 náleželo zvýšení důchodu pro bezmocnost; seznamy těchto osob předají ke dni 1. 1. 2007 příslušným obecním úřadům obcí s rozšířenou působností rovněž Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo obrany v oborech své působnosti.

Podle vyjádření žalované má - z pohledu práva EU - „příspěvek na péči“ charakter dávky v „nemoci“ a spadá tak do věcného rozsahu Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství (dále jen „Nařízení“).

Žalovaná, ač jí bylo známo, že žalobkyně, poživatelka dílčího starobního důchodu a podle předcházející úpravy i zvýšení důchodu pro bezmocnost, je státní občankou Polské republiky, s uváděnou adresou pobytu v Polsku, a že její příp. nárok na nově koncipovaný „příspěvek na péči“, namísto zvýšení důchodu pro bezmocnost, bylo třeba posoudit i pod zorným úhlem uváděného Nařízení, takto – jak vyplývá z jejího napadeného rozhodnutí – nepostupovala. Její rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.

Stěžovatelka sice v žalobě výslovně absenci posouzení tvrzeného nároku z pohledu citovaného Nařízení nenamítala, nicméně mj. uváděla, že *neví, proč jí byla zastavena výplata „nemocenského“ a prosila o vrácení její „nemocenské“*. Není bez zajímavosti, že žalovaná se ve svém vyjádření k žalobě, které je založeno ve spisu, k tomu, jak vnímá podmínky pro přiznání a vyplácení „příspěvku na péči“ stěžovatelce z pohledu předmětného Nařízení, výslovně vyjádřila. Krajský soud v Ostravě však tuto skutečnost, obdobně jako žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí, neposuzoval, nezohlednil a pod tímto zorným úhlem své rozhodnutí nijak neodůvodnil.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že tato procesní pochybení krajského soudu naplňují jednak důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť pro vadu řízení, spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované, měl napadené rozhodnutí žalované zrušit, a dále i důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d), kdy je stejně tak z obdobných důvodů nepřezkoumatelné také rozhodnutí krajského soudu.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm bude krajský soud vázán v souladu s ustanovením § 110 odst. 3 s. ř. s. vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu na nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované. Ve svém novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatelky, JUDr. Alexandr Belica, byl ustanoven soudem, platí odměnu za zastupování stát. Podle názoru Nejvyššího správního soudu zástupci ustanovenému v této věci náleží v souladu s § 11 písm. b), d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s ustanovením § 9 odst. 2 téže vyhlášky, odměna za úkon označený v § 11 písm. b) advokátního tarifu jako první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, a dále odměna za sepis doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky, v obou případech ve výši 500 Kč. K tomu náleží náhrada hotových výdajů ve výši dvojnásobku paušální částky 300 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Rovněž tak zástupci stěžovatelky přísluší náhrada za použití osobního motorového vozidla k cestě do místa bydliště stěžovatelky a zpět v uplatněné částce 264 Kč, jakož i náhrada za promeškaný čas cestou ke stěžovatelce a zpět, dvakrát po půl hodině, pokaždé v částce 100 Kč. Ustanovenému zástupci tedy náleží odměna za zastupování a hotové výdaje v celkové výši 2064 Kč.

Zástupci stěžovatele se nepřiznává mimosmluvní odměna za jím samostatně účtovaný úkon právní služby, konkrétně za převzetí zastoupení a studium spisu u KS Ostrava dne 26. 5. 2006, stejně jako se nepřiznává mimosmluvní odměna za část první porady se stěžovatelkou v přesahu nad dvě hodiny.

Zástupce stěžovatelky při vyúčtování odměny zřejmě přehlédl, že advokátní tarif v § 11 odst. 1 písm. b) označuje „společně“ za jeden úkon *první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem*, a to bez ohledu na to, jak dlouho první porada s klientem trvá. Pokud jde o délku trvání první porady s klientem, tady zřejmě zástupce nesprávně vychází z ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu v návaznosti na ustanovení § 11 odst. 3 téhož právního předpisu, když má patrně za to, že první porada s klientem je úkonem, který je svou povahou obdobný prostudování spisu při skončení vyšetřování (v trestní věci), a to za každé započaté 2 hodiny. Nutno předeslat, že první porada soudem ustanoveného zástupce s klientem v přezkumném řízení soudním, tedy i v řízení o kasační stížnosti ve věci správního soudnictví, je v advokátním tarifu výslovně uvedena jako součást úkonu právní služby společně s převzetím a přípravou zastoupení („včetně“ přípravy

a zastoupení), a to bez časové determinace. První porada ustanoveného zástupce s klientem trvající přes dvě hodiny, a to včetně převzetí a přípravy zastoupení, není úkonem patřícím pod ustanovení § 11 odst. 1 písm. f), neboť toto ustanovení se týká řízení trestního; pokud by normotvůrce měl v úmyslu první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení při ustanovení zástupce soudem za takový úkon pokládat, nepochybně by to vyjádřil výslovně.

Odměna stanovená zástupci stěžovatelky mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu